

חשון התשפ"ו
נובמבר 2025

מקצוע היונאי בצה"ל, 1952 אל"ם בדימוס דניאל רוזן

בשנת 1951, בתהליכי מיסוד הצבא לאחר מלחמת העצמאות, נקבעה רשימת המקצועות הצבאיים, 'אימות המקצוע' (חובת קיום בחינות לוידוא הידע והרמה המקצועית), אופן ביצוע הבחינות המקצועיות וקיום דרוגים מקצועיים (רמות ההתמחות המקצועיות).¹

חיל הקשר הגדיר בשנת 1952 את כל המקצועות בחיל, ובין היתר גם את מקצועות היונאים, כולל: (א) יונאי שדה, מס' מקצוע 403; (ב) מגדל יונים, מס' מקצוע 404.

הגדרת המקצועות הייתה כדלקמן:²

יונאי שדה (403)

- תיאוריה:**
1. התכונות והאופי של היונה.
 2. טמוט היונה בצבא.
- עבודה מעשית:**
1. טפול כיוניתי ובסוככים.
 2. הכנת מזון ליונים.
 3. הכנת מחלות וטפולם, טפול כיוניתי פצועות קל, הגשת רפואות ודיאטות לפי הוראת מומחה.
 4. אמוץ יוני דואר, טפול בסוככי אמונים וסוככי פעולה ניידים.
 5. עריכת רשימות העוקבות אחר התפתחות היונים.
 6. יעוץ ליחידות שדה בכל הנוגע להחזקת יונים ודרך שמושם.
- תפקיד:** מבצע את העבודות הכרוכות בהחזקת יונים ושמושם.

מגדל יונים (404)

- הכשרה:**
1. 403
- ידיעות:**
1. בחירת יונים לתפקידי העברת ידיעות על יסוד תכונותיהן הפיזיות והפסיכולוגיות.
 2. בחירת זוגות מתאימים לזיווג.
 3. פקוח על אימונים.
- תפקיד:** מגדל יונים בסוככים מרכזיים.

לוט:

נספח א' – טופס הגדרת המקצוע;
נספח ב' – דוגמאות מבחנים ('שאלות אמות').

¹ פקודת מטכ"ל מס' 19, ח' בתשרי תשי"ב, 8 באוקטובר 1951.
² סיווג מקצועי, חיל הקשר, תשי"א, ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון, תיק 173-27/1954.

טופס הצעות לתאריך תשלום

לסלוי רק אחרי קריאה קפדנית של ה"הסברים לשכונת" הסבורים
לטופס זה.

1. פרטים מזהים

א. שם המקצוע: יונאי

ב. שמות אלטרנטיביים או לועזיים:

יובאי, מודל יוני, מוזיק יוני

ג. מספר סיכום, אם קיים: לא קיים.

2. בעל הוצעה (חיל/סדרות/יחידה): ח"ק

3. מזכר כללי של מועסקים המקצוע זה על סבת בעל הוצעה (בספרים
עגולים, אחד לכל השלבים):

א. מועסקים סה"כ (מכל הסוגים הר"כ): 11 סדירים, 35 כלואים סה"כ 46.

ב. משרתים בדרות קבע: 3

ג. משרתים בדרות חובה: 11

ד. משרתים בדרות סיואים שנתיים: (35)

ה. בעלי דרגות סרב טוראי ומעלה: 10

ו. אחים: אין.

ז. נשים (חיילות ואזרחיות): 15

4. הגדרת המקצוע: (אחידה לכל השלבים)

נספח א'.

5. העבודה המבוצעת (בכל שלב ושלב)

(לכתוב על דף נפרד המציין את שר המקצוע ואי בעל ההוצעה)
נספח ב'

6. דרישות המקצוע (בציונים 0 עד 5)

בסלב	בסלב	בסלב	בסלב	
4.00	3.00	2.00	1.00	
		2	2	א. ידיעות:
		3	2	ב. כושר הסתכלות והתמצאות, תודעה:
		3	3	ג. זריזות גופנית:
		2	2	ד. ריכוז:
		0	0	ה. אחריות לבטחון אחרים:
	2	2	2	ו. אחריות לרכוש ולכסף:
1	1	1	1	ז. התאמצות גופנית:
	1	1	1	ח. עמידה בסבי תנאים חיצוניים:

7. דרישות כלליות (כספורט בהסברים)

בסלב	בסלב	בסלב	בסלב	
4.00	3.00	2.00	1.00	
		2	1	א. השכלה (לפי סבתה)
				ב. הכשרה מקצועית קודמת (כולל מקצועיים) - (בהדשים)
				ג. נסיון עבודה מעשית במקצוע - (בהדשים)
				ד. ידיעת עברית (לפי סבתה)
				ה. ידיעת שפות זרות (יש להרש)
				ו. כושר גופני (ק/ק, 1/ק, 2/ק, כ/ל)
		כ/ל	כ/ל	ז. דרישות גופניות מיוחדות (עמידה, הליכה, ראייה, שמיעה)
		0	0	ח. נהיגת כלי תב (סוג דרישון)

- 2 -

8. דרישות צבאיות (נוסף לדרישות המקצועיות והכלליות)	שלב 1.00	שלב 2.00	שלב 5.00	שלב 6.00
--	----------	----------	----------	----------

- א. ידיעה צבאית (בצינונים ס-0 עד 5)
 ב. סכויי סכונ עקב פעולות מניב (כנ"ל)
 ג. התאמות ועמידה בפני תנאי קרב ושדה קשים (כנ"ל)
 ד. רגיל רגיל

9. מרבץ למקצועות אחרים

- א. איזה מקצועות אלו/ תפקידים צבאיים מכשירים למקצוע זה? אין.
 ב. איזה מקצועות או תעסוקות אזרחיים מכשירים למקצוע זה? מנדל יוניים, עופות.
 ג. לאיזה מקצועות צבאיים אפשר להתקדם ממקצוע זה? אין.
 ד. איזה מקצועות צבאיים קרובים למקצוע הזה מבחינת העבודה וההכשרה? אין.

10. בתנאים שונים

- א. מידת ההשכלה והעיסאות הביתיות לבעל המקצוע בכל שלב ושלב: סיקור פועט סאד. אחראיות לבעלי חי.
 ב. הדרגה הצבאית הנבונה ביותר במקצוע זה, ותאור קצר של תפקידה תפקידה (לפי תקן). אחראית ספקר יחידת יוניים, מנהל עובדים, סקח אסונים ובריאות ושטוש נכון, מנדל נורד.
 ג. האם יש לשייך את כל בעלי המקצוע הזה המשרתים כנ"ל לחיל אחד פטויים, ואם כן, לאיזה? חי"ק.
 ד. האם אפשר להעסיק נשים במקצוע זה? פעטות (עובדים מרכזיים)
 ה. כל דרישה, אסור או תאור נוסף (כגון: דחק בארץ, ארץ פועט, בנין הנורף (גובה, משקל, הדמעה חיצונית, מצב סטטחית וכו'): אין.

פרטי ההודות:

11. תאריך:

ק' 25/2/74 נב סיג וטמין אק.
 ק' 25/2/74 מנכ"ל משרד הביטחון (א) יו"ר

נספח א'

מגדל יונים, ע"י ביטוח, זיווג, הזנה, ואסון. מטפל ביונים
חולים, דואג לסידורי השובחים. מנהל רישום מדויק.

נספח ב'

מסמך מס' 1000

מסמך: יונאי (2 עלבים)

עלב א': ידיעה על אלוף ואסון של יונים. הכרת צורות קר-יונים,
החזקת יונים בשדה. עריכת דשום אחזקים ודשום כרות.
מפסוטיה של יונה. חומסי תזונה ראשוניים. הכרת כלליה
של מחלות. טיפול ונזק. הכרת ציוד עזר לגדול יונים.

עלב ב': (נוסף לעלב א')

גדול יונים, כדור וזיווג, דשום סדר-דגירה ודשום להקה,
חשוב והכנה של הערובות-מזון. טיפול במחלות ודשום.
בהול עובדים ציידים וקבוצים.

יחידה צונית
חיל הקשר
אפריל 1952

22/10

שאלות אמות למקצוע היוגארה

1. מה מספר הנדורה בזנב היוגה-
8. 12. 14. 15. 18.
2. באיזה גיל מחליפה היוגה את נדורותיה בפעם הראשונה-
3 חודשים. 5 חודשים. 8 חודשים. 12 חודשים. 15 חודשים.
3. כמה פעמים מחליפה היוגה את נדורותיה במשך השנה-
1. 2. 3. 4. 5.
4. באיזה אבר נעשית הספיגה של המזונה לגוף היוגה-
זפק. וטט. קיבה. מעיים. כבד.
5. מהי המסקנה שאפשר להסיק מכיצת ללא קליפה-
חוסר שמט. זכר לא פורה. חוסר אוכל מינרלי. חוסר מלח בגרעינים. חוסר מים.
6. לגדול מעמידים טבעת זהוי בגיל-
2-3 ימים. 4-5 ימים. 7-8 ימים. 15-20 יום.
7. האם המרחקים הראשונים באמון הם לכוון-
אחר. שניים. שלושה. ארבעה. לכל הכוונים.
8. אילו חנאים של מזג אויר מונעים בעד שליחות היוגה-
חמסין. גשם קל. סערה. יום מעונן. יום קר.
9. חוסר איזה נדורה מונעת בעד היוגה את כוסר העופתה-
נדורת הכנף. נדורת הצאור. נדורת הראש. נדורת החזה. נדורת כוסי.
10. האם היוגה הנמצאת בחפיק מחוץ לכסיסה מקבלת הרכב מזונה-
כמו בבסיס. יותר טוב. רק מים. רק פחמימות. רק חלבון.
11. מהו הגיל הממוצע שיוגה יכולה להיות-
3-5 שנים. 6-8 שנים. 10-15 שנים. 15-20 שנים. 20-25 שנים.
12. ציין את אויב היוגה כלילה-
בז. נץ. עטלף. דיה. ינשוף.
13. כמה הכחוב את השדורה שתשלה ע"י היוגה-
בעט. בעפרון שחור. בדיו מיוחד. בעפרון קופי. בגיר.
14. מהו הצבע הרצוי אצל יונת-
לבן. חום. כחול. שחור. לבן.
15. מהו חפיקה השריר הקטן בעיין-
לצורך את העיין. להרחיב ולכוץ את האישון. אין לו חשיבות. להפגיר את האישון.
16. נדורת הגוף הנ-
רכות. קשות. מחוספסות. ארוכות. מרוטות.
17. מהי שעת ההטלה של הכיצה הראשונה-
בבקר. בצהריים. לפנות ערב. בלילה. לפנות בקר.
18. מהי חוספת המזון ליוגה שנמצאת בגדול גדולים-
פחמימות. חלבונים. שומנים. אוכל מינרלי. אוכל ירוק.
19. כמה נדורות ראשונות יש בכנף-
6. 8. 10. 12. 16.
20. כמה נדורות שניות יש בכנף-
6. 8. 12. 16.

יחידת יוני דאר
חיל הקשר
באפריל 1952.

שאלות אמות למקצוע היומאות.

1. כיצד של יונה מחנקת בין -
6-3 ימים. 10-7 ימים. 16-11 ימים. 21-17 ימים. 25-22 ימים.
2. יונה מטילה במסך המלה אחת -
אחת. סחבים. שלוש. ארבע. שש. - כיצדים.
3. יונה צעירה מחחילה להטיל בגיל -
חודש. חודשיים. 3 חודשים. 6 חודשים. 9 חודשים.
4. באיזה עונה השנה הגידול הוא המוצלח ביותר -
בחרף. בקיץ. בסתיו. באביב. בנשימה.
5. מהי הכמות המזונוה הדרושה ליונה הדואר במסך יום -
20-15 גרם. 25-35 גרם. 40-50 גרם. 55-70 גרם.
6. עד איזה גיל מקבל הגוזל את חלב היונה -
יום אחד. 3 ימים. 5 ימים. 8 ימים. 12 יום. 16 יום.
7. מי דובר על הכיציים -
הזכר. הנקבה. בתחלשות. שניהם יחד. אף אחד לא.
8. מהו הגיל הצעיר ביותר להתחלת האילוף -
2-3 שבועות. 4-6 שבועות. 8-10 ש. 11-12 ש. 13-15 ש.
9. כמה זמן מינימלי דרוש לגוזל בין ששה שבועות להתקשר לשוכן חדש -
5-12 יום. 15-25 יום. 35-45 יום. 55-60 יום. 70-90 יום.
10. מהי מקבלת היונה את מזונה -
בבקר השכם. לאחר עבודה. בצהריים. לפני עבודה. בערב.
11. בהחזקת היונה הכוהן נמצא מעל -
הצואר. הרגליים. קצוות הכנפיים. הזנב. החזה.
12. איזה הוא המרחק המינימלי שיונה צריכה לעבור בגמר אמוניה בשנה הראשונה -
20-30 ק"מ. 40-50 ק"מ. 55-75 ק"מ. 80-100 ק"מ. 120-150 ק"מ.
13. מה מקום איכסון הגרעינים בגוף היונה -
ושם זפק. קיבה. מעיים. ברון.
14. איזה זוג גוזלים הוא המוצלח ביותר מתוך העונם הרגירה של הוריו -
הזוג הראשון. הזוג השני. הזוג השלישי. הזוג הרביעי. הזוג החמישי.
1. באיזה זמן מקבלת היונה את מזונה כשמתחזקים אותה בשדה לשם פעולה -
בבקר השכם. בבקר. בצהריים. לפנות ערב. בלילה.
16. יונה חולה בדיפטריה מרפאים ב-
סמן קיקיון. פנצילין. צינק. איסחיול. ארגנטום.
17. איפה תחזיק את גיונים במסך היום בשדה -
בקטש. בצל. בקרבת אנשים. במקום חשוך. בקרבת תנועה גדולה.
18. מהו השטח הרצוי כמות האפשרות למשלוח היונה -
יער. מערה. ביער. גבעה. ואדי. כניש סואן.
19. באיזה חלק של גוף היונה מחובר הטוטף (נושא הטברק) -
בצואר. ברגליים. בראש. בזנב. מתחת הכנף.
20. מיהו אויב היונה ביום -
דיה. ינשוף. שלדג. גץ. עורב.